

גוט שבת Gut Sábész

20. évfolyam 18. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 16:07 • ג' שבט תשע"ח • 2018. 1. 19. • פרשת בא • Szombat kimenetele: 17:17

Esküvő, koncert, koktélok – zajlik az élet Miskolcon

A miskolci EMIH közösség vezetői, *Fuchs Jehosua* rabbi és felesége *Eszter* mindent megtesznek, hogy a környezetükben élő zsidóknak egyre több lehetősége legyen a vallási és közösségi élet terén és szoros kapcsolatban állnak a régió többi zsidó közösségével.

Meglepően mozgalmas zsidó élet zajlik például Bodrogkeresztúron: „Él itt néhány család, akik a vendégházat üzemeltetik. Velük nagyon jó kapcsolatban vagyunk.” – meséli Fuchs rabbi. Így aztán nem meglepő, hogy meghívást kaptak egy „Keresztúriben” rendezett esküvőre – hosszú idő után ez volt az első igazi haszid lakodalom itt. Hogy a 250 fős, amerikai és izraeli vendégseregnek megkönynyítsék dolgát „szombati kerítést”, éruvot is felállítottak a faluban. Fuchsék a miskolci kö-

zösség néhány tagjával együtt utaztak Bodrogkeresztúrra, ahol részt vettek a szombat este rendezett ünnepi lakomán is. Az ünnepet megtisztelte többek között Meir Hers Berger rabbi, az utolsó miskolci haszid rabbi unokája is.

Fuchsék helyismeretére és nyelvtudására egy szomorú helyzetben is szükség volt a hétvégén: az esküvőre érkezett vendégek közül hárman autóbalesetet szenvedtek szombat éjjel. Fuchsék nemcsak tolmácként segítettek a sérülteknek, hanem elszállásolták a rokonaikat is, hogy közel lehessenek szeretteikhez.

A mozgalmas éjszaka ellenére másnap a terveknek megfelelően a miskolci Vigadóban 150 fő részvételével tartottak klezmer koncertet, amelyet Fuchs rabbi zsidó használati tárgyakról tartott előadása egészített ki.

És mivel elérkezett svát hónap, megtartották a havonta esedékes női estjüket is: tu bisvitra készülve egy bárban kóstoltak gyümölcskoktélok – természetesen csak azután, hogy az eszközöket lecserélték saját kóser felszerelésükre: „Vitünk késeket, deszkákat. Szerencsére voltak olyan ízesítői a bártendernek, melyeken megfelelő kóserági pecsét volt. Így nagyon finom koktélokot ihattunk. Mivel néhány férfi is eljött, velük külön vonulva tanultam, míg a hölgyek az általunk hozott zsidó zenére táncolhattak.”

Persze az élet nem csak esküvőkből és ünnepségekből áll. Fuchs rabbi, aki sakterként segíti a magyarországi kóser élelmiszerellátást – a forgalmazók jóvoltából friss, kóser húst osztott szét a rászorulóknak között januárban.

Ismerje meg a Maimonidesz Gimnáziumot!

A Maimonidesz Gimnázium ismerkedő estet szervez az iskola iránt érdeklődő szülők számára. A beszélgetésen a szülők megismerhetik az iskola interaktív tanítási módszereit és személyre szabott képzési rendszerét. A találkozón lehetőség nyílik személyesen is találkozni a jövőbeni tanárokkal.

Regisztráció:

info@zsidogimnazium.hu

Időpont: január 24. 18. óra

Helyszín:

1036, Pacsirtamező utca 21.

Ösztöndíjprogram diákoknak!

A Zsidó Tudományok Szabadegyeteme, a Chanosh Alapítvány jóvoltából ösztöndíjas programot biztosít a 15-25 év közötti zsidó fiatalok számára. A program keretében anyagiilag támogatjuk azokat a zsidó fiatalokat, akik szabadidejük egy részét a héber nyelv és a zsidó tudományok megismerésére fordítják. Heti kétszer két óra tanulás, havi akár 55.000 Ft ösztöndíj!

Tavaszi szemeszter:

2018. január 30.–május 24.
hétfőn és szerdán 18-20 óra között

Helyszín: **Keren Or központ**
(1052 Budapest, Károly krt. 20.)

Bővebb információ:

06 70/331-3355;

atid@zsido.com; www.zstsz.hu

Elő-purimi ünnepség Miri Orral!

Különleges programokkal várják a hölgyeket február 13-án 19 órától az Óbudai zsinagógában. Ismerkedés a marokkói konyhával, stand-up előadás, éneklés és tánc. Fellép a híres izraeli stand-up komikus és énekes, Miri Or.

Jelentkezés és további információ:

ambrus.klara@zsido.com

Hetiszakaszk

Kivonulás a szabadságba

Hetiszakaszkunk – Bo (2Mózes 10:1–13:16.) – az egyiptomi dráma végkifejlete. Az utolsó három csapás térdre kényszeríti a nyakas fáraót, aki most már kénytelen-kelletlen kiengedi a rabszolgáiban sínylődő hébe-

reket. Ő még azt hiszi – vagy bebeszéli magának –, hogy azok csupán „háromnapos szabadságra” mennek, hogy Istenüknek áldozzanak, de a nép tudja az igazat, és emelt fővel vonul ki a szabadságba.

Zsidó híradó

Ünnepi adományozás Álmosd falu rászoruló lakóinak

Debrecentől nem messze van egy kis falu, Álmosd, ahol közel 300 hátrányos helyzetű család él. December elején megkeresett minket egy helybéli egyesület, a segítségünket kérte, hogy az ünnepek alkalmával szeretnék meglepni a falu lakóit egy jótékonyági ebéd mellett ruhákkal, cipőkkel, játékokkal. Mivel a raktárunk tele volt ezekkel az adományokkal, önkénteseink segítségével azonnal elkezdtük összegyűjteni 0–100 éves korig a ruhákat, cipőket, a gyerekeknek játékokat. Az alábbi fotókon látható, hogy szép számmal gyűltek össze a szá-

kok. Hálásan köszönjük minden adományozónak, aki lehetővé tette, hogy a „Mindenkinek Karácsonya – Álmosd” elnevezésű jótékonyági ünnepségről hazatérve az ott élők ne üres kézzel térjenek haza.

Munkánk során nagyon sok nemeslelkű emberrel ismerkedünk meg, most már a Bihari Ház Egyesület megálmodóit is közéjük sorolhatjuk, hiszen egy falu lakosságát vendégelték és ajándékozták meg időt és energiát nem sajnálva, önszorgalomból. Munkájuk példaértékű, szívből gratulálunk nekik önfeláldozó munkájukért!

A zsidóság a világ csodája

Bárhova nézek, mindenhol csak csodákat látok. Két lábon járó, beszélő csodákat. S mindig, amikor egy csoda bámul rám, úgy érzem, lehetetlen őt nem észre vennem. Mint azt a holokauszt-túlélőt, aki olyan borzalmakat látott, amelyet senkinek sem szabadna, de aki még nem mulasztott egy reggeli imát sem. Vagy az a hölgy, aki bár megannyi bántalmazást élt meg kislány korában, mégsem hagyta magát depresszióba süllyedni, hanem eltökélt, hogy tapasztalataiból erőt merítsen, és segítsen másoknak.

Ezek mind csodák, amelyek rácsófolnak a természet szabályai által meghatározott normákra. A felsorolt emberek egyike sem engedte, hogy a tehetetlenség lehúzó ereje kiábrándítsa. Ehelyett szó szerint gátakat zúztak szét annak érdekében, hogy egyesülhessenek a valódi esszenciájukkal, az isteni lelkükkel.

Eheti szakaszunkban, miután véget ért az Egyiptomot sújtó tíz csapás, Isten azt parancsolta Mózesnek: „Ez a hónap nektek a hónapok kezdete, első ez nektek az év hónapjai között.” (2Mózes 12:2.) Amikor Is-

ten megteremtette a világot, isteni erőket is teremtett hozzá, hogy irányítsák azt. Ezt hívjuk természetnek. Ebből kifolyólag, tiszre hónapot, amelyben a világ és a természet erői teremtettek, az első hónapnak tekintjük.

Ám a zsidó nép megteremtésének az ideje, niszán is egy új kezdetet jelöl ki, amikor is egy olyan nemzet született meg, amelyet folyamatosan a csodák kísérték már születése pillanatától. A csodálatos kivonulás és azt követő túlélésünk sűrű és zűfolt történelmünk során meghazudtolja a természet törvényeit. A zsidó nép létezése bizonyítja, hogy amikor valaki Istenhez és a Tórához köti magát, többé már nem korlátozzák életét a természet törvényei.

A természet törvényeit azonban leginkább akkor haladjuk meg, amikor egyesítjük az égi és a földi létezést, s ezzel átszakitjuk érzelmi és fizikai korlátainkat, egyre magasabbra törve, hogy a végtelen Istent hívjuk le a mi véges fizikai világunkba.

Kovács Jichák rabbinövendék
cikke Chana Weisberg írása
nyomán

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 16:15: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 13:00 Délutáni ima (a Keren Orban);

18:00: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

17:00: **Szabad ma meglátogatni Egyiptomot?** (Oberlander Báruch rabbi előadása);

Szombat: 8:45: Hetiszakaszk-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

16:10: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás

18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakaszk a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Mélyebb a pszichoanalízisnél

Grúziában, a Szovjetunióban nőtem fel, ahol apám rabbi-ként szolgált. Az előző lubavicsi rebbe követője volt és az ő kérésére foglalta el hivatalát. Egészen kis korom óta emlékszem arra, hogy apám az előző rebberől mesélt. Olyan volt, mintha a rebbe a családunk tagja lett volna. Ő volt a nagyapánk. Apám arra tanított, hogy ha bajba kerülünk vagy tanácsra van szükségünk, akkor levelet írunk a rebbének.

1941-ben, amikor a Szovjetunió belépett a háborúba, apámat letartóztatták. A vád szerint olyan foglalkozást űzött, mely „egészségtelen a társadalom számára”, azaz rabbi volt. Kilenc év börtönre ítélték, ami végül is egyfajta áldássá vált, mert így nem sorozták be katonának. Nagy valószínűséggel meghalt volna, mert a Vörös Hadsegereg ágyútolétknek használta a hozzá hasonló embereket.

Apám börtönbüntetése alatt értem el a bár micva életkort, de nem rendeztünk ünnepséget, mert anyám félt, hogy engem is letartóztatnak. Ajándékként meglátogathattam apámat a börtönben. Apám ezt mondta: „Figyeld rám, fiam! Törát kel tanulnod! Meg kell tanulnod a zsidó törvényeket! Meg kell tanulnod, hogy mikor mit kell tenni, mert sohasem tudhatod, hogy mi vár rád. Nekem itt a börtönben nagyon jól kell tudnom a zsidó törvényeket, mert amikor arra kényszerítenek, hogy szombaton dolgozzak, tudnom kell, hogy miként kerülhetem el a törái előírások megszegését. Ezért tanulj meg mindent!”

Ezek után beiratkoztam a lubavicsi Tomchéj Tmimim jesivába, Kutaisiben. Addig maradtam ott, amíg apámat szabadon nem engedték egy általános amnesztia keretében, a háború után. Ekkor Európa felé vettünk

az utunkat, ami az előző rebbe tanácsa volt. Apám elfogadott egy rabbiállást Svédországban, én pedig New Yorkba utaztam, és beiratkoztam a lubavicsi jesivába.

Miután az előző rebbe elhunyt és a Rebbe vette át a mozgalmat, részt vettem New Yorkban a Rebbe beszédeinek kiadásában, és jelen le-

pedig a feje fáj, akkor egy fejét gyógyító orvoshoz.”

Ezt követően a fiatalokban lévő energiáról beszélt a jelenlétüknek, valamint arról, hogy ezt az erőt miként fordíthatják a zsidóság javára. Azt mondta, hogy most kell kihasználni az erejüket, mert ahogy idősödnek, úgy lesz egyre kevesebb belőle. Az egyik okoskodó diák ezt fűzte hozzá:

! Azriel Chaikin rabbi a Rebbe küldöttjeként szolgált Marokkóban, ! Skandináviában, Belgiumban és Ukrajnában, 1955-től kezdve. ! Három interjú készült vele, egy 2010-ben és kettő 2015-ben. !

hettem, amikor számos érdekes emberrel folytatott megbeszélést. Egy találkozási kiemelt emlékszem, amikor egy csoport diák jött el a Rebbéhez.

A diákok kérdezni kezdték a Rebbét. Egyikük azt tudakolta, hogy a Rebbe használja-e a Freud-féle pszichoanalízis módszerét tanácsadás közben. A Rebbe így válaszolt: „Nem. Az emberi lélek sokkal mélyebb, mint amennyire a pszichoanalízissel le lehet hatolni. Freud elmélete az egóról szól, az embereket pedig kísérleti nyulaknak tekinti.” A diák így folytatta: „A Rebbe magára nézve sem alkalmazza Freud módszerét? Szokott egyáltalán orvoshoz járni?” A Rebbe elmosolyodott, és tréfásan így felelt: „Ha egy Rebbének a lába fáj, akkor egy lábat gyógyító orvoshoz kell mennie. Ha

„Ez nem így van. Leon Trockij, a marxista forradalmár ugyanolyan energikus volt idősebb korában, mint fiatalon.” A Rebbe így felelt: „Ha elolvasod, mit írt fiatalon, majd mit írt tíz évvel később, látni fogod a különbséget.”

Amikor befejeztem jesivatanulmányaimat, a Rebbe Marokkóba küldött, ahol korábbi küldöttei, Michoel Lipsker rabbi, Nisson Pinson rabbi és Shlomo Matusof rabbi már egy ideje foglalkoztak azzal a több ezer gyermekkel, akik egyébként nem részesültek volna zsidó oktatásban. A közösségnek további tanítókra volt szüksége.

A Rebbe azt tanácsolta, hogy először szerezzem meg az amerikai állampolgárságot, és csak azután utazzak Marokkóba. Ez nagyon bölcs tanács volt, amit akkor értékeltem igazán,

amikor évekkel később a hatóságok kiutasítottak és az amerikai útlevetemnek köszönhetően tudtam épségben megmenekülni. Marokkóban a Rebbe küldöttei jesivákat alapítottak a nagyobb városokban – Casablancában és Mekneszben. Az én feladatomban az volt, hogy távolabbi településeken hozzak létre iskolákat, helyi tanítók segítségével.

A Marokkóban töltött idő alatt házasságot kötöttem Michoel Lipsker rabbi lányával. A hegyek között, Agadirban telepedtünk le, melynek környékén számos kis zsidó falu volt. Alapítottam egy jesivát, mely nagyon sikeressé vált, több száz diák tanult benne. Építettünk egy mikvét is.

Ezt követően kidobtak Marokkóból.

Amikor először utaztam Marokkóba, még francia protektorátus alatt állt. Amikor az ország elnyerte függetlenségét, és új kormányzó érkezett Agadirba, nem akart többet ott látni. A közösség tagja könyörögtek neki, hogy maradhassak, ő azonban azt mondta: „Érte könyörögtek? Hát nem tudjátok, hogy ez egy izraeli kém? Az iskolában héberül tanít. Arabul nem is tud!”

Így hát távoznom kellett. Szerencsére amerikai állampolgár voltam, amerikai útlevéllel, különben börtönbe kerültem volna. A Rebbének köszönhetően menekültem meg ettől.

Miután elmentem, hatalmas földrengés rázta meg Agadirt, melyben sokan meghaltak. A családom és én azonban biztonságban voltunk, mert időben elhagytuk a várost.

Azriel Chaikin rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el: www.youtube.com/alubavicsirebbe

Kóser konyha

Vendégváró falatkák

Tejes, gluténmentes

1 doboz fekete olajbogyó

1 doboz zöld olajbogyó

1 doboz savanyú uborka

1 doboz félpuha, vízben

eltett feta-jellegű sajt

1 csomag szeletelt

trappista sajt

koktélpáradicsom

kis koktélkardok,

vagy fogpiszkálók

A hozzávalókat előkészítjük: az olajbogyót lecsöpögtetjük, az uborkát vastagabb szeletekre vágjuk. A puha sajtot felkockázzuk, a trappistaszeleteket széles csíkokra vágjuk. A koktélpáradicsomot felhasználhatjuk egészben, ha kellőképpen kicsik a szemek, vagy félbevágva. Egy fogpiszkálóra/koktélkardra háromféle hozzávalót szúrunk fel. A sajtszeletek félbe-, vagy háromba hajtva kerülnek a fogpiszkálóra. Az elkészült falatokat tálba rendezzük, friss házi zsömlével kínáljuk.

A sajtok és a konzervek esetében is fontos, hogy megfelelő kóserági pecsétel rendelkezzenek.

Cháná Schneerson: az önfeláldozó rebbecen

Rebbecca Cháná volt a hetedik Rebbe édesanyja. 139 évvel ezelőtt született, egy négygyermekes rabbicalád elsőszülöttjeként. Lakóhelyén, Nyikolájevben közismert volt Tóratudásáról és csodálatos zenei érzékéről.

Felnőtt korában pedig hatalmas lélekjelenlétről és állhatatosságról tett tanúbizonyságot. Amikor férjét, Lévi Jichák Schneerson rabbit 1939-ben letartóztatták, az akkor 59 éves rebbecen minden követ megmozgatott férje kiszabadításának érdekében. A rabbi azonban szovjet-ellenes propaganda terjesztése miatt (vagyis a zsidóság tanításáért) egy kirakatperben elítélték és szám-

úzták – hogy hova, azt nem árulták el. Amikor azonban értesítést kapott, hogy hol raboskodik a férje, Cháná azonnal útnak indult, hogy csatlakozzon hozzá Csililiben. A kis tatár falu agyagos padlójú, moszkítóktól és bogaraktól hemzsegő szobácskájának – ahol a szállásuk volt – még ajtaja sem volt.

A rebbecen azonban hőiesen helytállt: ápolta beteg férjét, mígcsak maga is meg nem betegedett és szinte a semmiből teremtet megélhetést a maguk számára. Moszkvába utazott, hogy kegyelmet eszközöljön ki férjének, majd haza Jekatyerinburgba, hogy élelmiszert tud-

jon küldeni férjének, majd amikor ismét szükség volt rá, viszontért a száműzetésbe. Hiába volt nekik maguknak is nyomorúságos a helyzetük, a rebbecen minden rászorulóknak segített a lehetőségeihez képest: márpedig a háború elől Kazahsztánba menekülők közt voltak rászorulóknak szépszámmal.

Végül elérkezett a rabbi szabadulásának napja is – ám nem sokáig élvezhették a szabadságot. A rabbi rövid idő alatt Álmá Átában elhunyt, a rebbecen pedig megkezdte fájdalmas és hosszú útját, melynek végállomása New York volt, legidősebb fia lakhelye.

A rabbi válaszol

Isten neve a hírlevélben

Kedves Rabbi,

Az én vallási felfogásom szerint – és ez megfelel a magyar ortodoxia hagyományos álláspontjának – az Ő-ó nevét magyarul csak I-ten-nek szabad írni, a teljes név kiírása ellentétes a 3. parancsolattal. Kérem ezért, hogy a jövőben szíveskedjék a hozzám magyarul eljuttatott tanítások szövegében ezt respektálni.

Tisztelettel: Miklós

Kedves Miklós!

A tízparancsolatban azt olvasuk, „Ne ejtsd ki az Örökkévaló, a te Istened nevét hiába, mert nem hagyja büntetlenül az Örökkévaló azt, aki kiejti az ő nevét hiába” (2Mózes 20:7., 5Mózes 5:11.). Tiszteletlen lenne, hogy csak úgy említsük a nevét (Sulchán áruch, Orách chájim 156:1., Jore déá 334:43.). Ezért vallásos zsi-

dó igyekszik elkerülni még az olyan kifejezéseket is, hogy „jaj Istenem!” stb.

Ez az előírás nem vonatkozik arra, hogy valaki leírja Isten nevét egy műben, egy levélben vagy más írásban (Chátám Szofér responsum, Jore déá 2. kötet 227. fejezet vohánire bekezdése; de lásd Igrot Mose, Jore déá 2. kötet 136. fejezet 1.). Arra azonban figyelni kell, hogy ne írjuk le Isten nevét olyan helyen, ami később nem méltó helyre kerülhet, mint például egy újságba, amibe, ahogy a mondanak (A Sulchán áruch kivonata 6:3., a lubavicsi rebbe levelezése, Igrot kodes 21. kötet 5. oldal). Ezért van az, hogy a háború előtti ortodox kiadványokban kihagytak egy betűt, és pl. Ő-ökkévalóként szerepelt Isten neve.

Mielőtt az Egység című fo-

lyóirat első száma (1990. szeptember) megjelent, el kellett döntenem, hogyan írjuk le Isten nevét. Akkor más rabbikkal konzultálva arra a döntésre jutottam, hogy mivel az újság a széles közönségnek szól, és sokan lehetnek olyanok, akik nem tudják értelmezni az „Ő-ökkévaló” kifejezést, inkább kiírjuk és minden számon egy figyelmeztetést helyezünk el az impresszumban: „A kiadvány tartalmára való tekintettel kéretik a lapot nem eldobni!”

Mindez természetesen nem vonatkozik egy internetes kiadványra, amit nem lehet kidobni vagy méltatlanul kezelni, így egyáltalán nem probléma Isten nevének ily módon történő kiírása.

Üdvözlettel:

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183

www.zsido.com / info@zsido.com

Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi

Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,

Dénes Anna, Kovács Kristóf

Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria

ISSN 1416-4604

EMIH

EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG